

Зміст влади полягає не лише у застосуванні сили, примусу, а, що найголовніше, у творенні системи, що її живить. Влада не може не проявляти себе в організації спільних справ. Якщо така організація і самі спільні справи вирішуються на користь суб'єктів влади чи окремих осіб (їх груп), а інтереси суспільства не знаходять своєї реалізації у діях влади, – вона втрачає якість публічності. Публічність влади означає, що її витoki перебувають у середині суспільства, державно організованого народу і разом з ним, а не над ним.

Мінаєва І.М. запропонувала наступне визначення публічної влади. Публічна влада – це цілісна система органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що здійснюють управління суспільно значущими справами від імені та за дорученням суверена – народу, постійно діють в правовому режимі при реалізації організаційно-розпорядчих функцій і повноважень через визначені Конституцією України та законами України форми реалізації управління справами держави і територіальних громад, які функціонують згідно з їх статусами у всіх сферах і в територіальних одиницях держави [2, с.9].

Дещо ширше визначення за суттю запропоновано Ю. Г. Кальниш [1]. Так, публічна влада – це права, здатність і можливість державних органів, органів місцевого самоврядування та громадських організацій впливати на суспільне життя, силою примусу або авторитету. Визначальним у цьому визначенні є вплив, який може мати різний характер залежно від дій влади.

Система органів публічної влади в Україні – це сукупність установлених Конституцією України органів державної влади і місцевого самоврядування, що забезпечують захист прав, свобод і законних інтересів громадян, безпеку держави й суспільства, вирішують питання соціально-економічного та культурного будівництва.

Що стосується гілок влади, то законодавча влада в Україні здійснюється єдиним вищим представницьким органом законодавчої влади – Верховною Радою України, виконавча влада – системою виконавчих органів на чолі з Кабінетом Міністрів України, судова – Конституційним Судом України та системою судів загальної юрисдикції.

Отже, влада є постійною та невід'ємною рисою будь-якого суспільства та необхідною умовою його існування.

1. Кальниш Ю.Г., Лозинська Т.М., Тимцуник В.І. *Публічне управління та адміністрування*: навчальний посібник. Полтава: Полтав. держ. аграр. акад., 2015. 279 с.

2. Мінаєва І.М. Складові поняття «Публічна влада». *Державне будівництво*. 2008. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_1_69.

Корнієнко М.О.

студентка

Маліновська О.Я.

к.е.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Прогрес системи державного управління безпосередньо пов'язаний з визначенням оптимальних параметрів, що впливають на формування державного управління як відкритої соціальної системи. Для формування ефективної моделі державного управління потрібний комплексний розгляд співвідношення між політичною системою, державною владою, інститутами громадянського суспільства та соціально-економічними стандартами.

Оцінка ефективності державного управління в Україні та виявлення напрямів її підвищення виступає актуальною науковою проблемою.

Існують кілька теоретико-методологічних підходів до визначення ефективності. У різних галузях розуміння ефективності має свої відмінності. В загальному вигляді під

поняттям ефективності розуміють можливість досягнення результату або відношення значення цього результату до кількості зусиль, витрачених на його досягнення. У адміністративному управлінні ефективність визначається як відношення позитивних результатів і допустимих витрат.

У дослідженнях з економіки та менеджменту вирізняють два підходи до оцінки ефективності. Перший пов'язаний з оцінкою економічної ефективності, другий – технічної ефективності. Показники економічної ефективності характеризують те, як реалізується оцінювана діяльність, наскільки продуктивно використовуються ресурси, тобто "наскільки правильно робляться ці речі". Показники технічної ефективності знаходять відображення у характері оцінюваної діяльності: вона демонструє те, що "робляться правильні речі" [2].

У дослідженнях ефективності державного управління та інститутів держави можна виокремити кілька теоретико-методологічних підходів, що пов'язують певні фактори з ефективністю.

1) Підхід до ефективності діяльності, пов'язаний з теорією життєвих циклів, складається в розгляді ефективності державного управління у взаємозв'язку з оцінкою впливу або груп впливу в органах влади. Характер прийняття рішень в бюрократичних структурах і їх ефективність розглядаються в контексті життєвих циклів розвитку організації [3].

2) Підхід, заснований на концепції лідерства. Представники даного напряму пов'язують ефективність організації з лідерськими навичками, індивідуальними характеристиками та якостями керівників органів влади, оцінки виконання завдань, мотивацією і професійним вдосконаленням державних службовців [4].

3) Підхід, що заснований на концепції управління якістю. В рамках даного підходу основна увага акцентується на створенні в органах державної влади системи постійного вдосконалення процесів і державних послуг; залучення в цю діяльність державних службовців з максимальним використанням їх творчого потенціалу і організацією їх групової роботи. Управління якістю ґрунтується на взаємодії потенціалу органів державної влади і результатів діяльності при постійному співвідношенні зі стратегічними цілями і залученні службовців в процеси збільшення їх компетентності і мотивації [2].

4) Економічний підхід пов'язує зростання ефективності діяльності органів влади з наявністю механізму конкуренції серед відомств, системою впровадження інновацій, а також політичною і соціальною підзвітністю державних органів, насамперед платникам податків [5].

5) Екологічний підхід, в рамках якого підкреслюється, що результати діяльності бюрократії залежать від організації екології та здатності органів державної влади управляти змінами та інноваціями з метою адаптації до цих змін [6].

6) В рамках концепції професіоналізму – ефективна діяльність пропорційно залежна від професіоналізації органів державної влади, наявності висококваліфікованих чиновників, від рівня їх професіоналізму та компетентності [7].

На основі аналізу теоретико-методологічних підходів до визначення ефективності можна зробити висновок про те, що виділяють економічну ефективність і соціальну. При аналізі ефективності державного управління особливе значення має соціальний ефект як сукупний позитивний результат, отриманий суспільством при виробництві та споживанні матеріальних, соціальних і духовних благ. Соціальний ефект виникає завдяки раціональній організації суб'єктів управління, оптимальному функціонуванню керованих об'єктів, відповідність діяльності суб'єктів і об'єктів потребам та інтересам суспільства.

Відповідно до думки російського соціолога Р. В. Атаманчука [1] соціальну ефективність державного управління та діяльності органів державної влади поділяють на три види:

1. Загальна соціальна ефективність. Вона розкриває результати діяльності системи державного управління.

2. Конкретна соціальна ефективність. Вона відображає діяльність кожного управлінського органу і посадової особи, кожного одиничного управлінського рішення, дії.

3. Спеціальна соціальна ефективність. Вона характеризує стан організації і функціонування самої держави як суб'єкта управління суспільними процесами.

Отже, ефективність державного управління це багатоаспектне поняття, яке показує рівень досягнення загальних цілей державного управління і якість надання послуг суспільству у співвідношенні з ресурсним забезпеченням відповідного управлінського функціонування. Основним критерієм ефективності сучасного державного управління є повна відповідальність управлінської діяльності докорінним інтересам суспільства, розширення демократії, забезпечення прав і свобод громадян і їх практична реалізація, успішне здійснення тактичних і стратегічних політичних і соціальних завдань щодо реформування суспільства, розвитку економічного зростання держави.

1. Атаманчук Г.В. *Теория государственного управления: Курс лекций*. Изд. 2-е, дополн. Москва: Омега-Л. 2004. С. 256.

2. Аршканян Д. Эффективность государственного управления. *Проблемы теории и практики управления*. 2006. № 8. С. 24-30.

3. Клищ Н.Н. Показатели эффективности и результативности профессиональной служебной деятельности государственных гражданских служащих. URL: <http://www.hse.ru/temp/2006/files/20060404-06/20060405klish.doc>.

4. Бакуменко В.Д. *Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики*: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2000. С. 328.

5. Скрипник В. Державна влада в Україні: проблемні взаємодії політики і управління. *Право України*. 2003. № 3. С. 14-21.

6. *Державне управління і менеджмент*: навч. посіб. у табл. і схемах / Г.С. Одінцова, Г.І. Мостовий, О.Ю. Амосов [та ін.]; за заг. ред. Г.С. Одінцової. Харків: ХарPI УАДУ, 2002. С. 492.

Кулиняк І.Я.

к.е.н., доцент

Цапулич А.Ю.

студентка

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Україна володіє високим потенціалом за рахунок найбільшої площі сільськогосподарських земель серед країн Європи – приблизно 41 млн. га, з яких 32,5 млн. га використовуються для вирощування сільськогосподарських культур. Родючі ґрунти та помірний клімат створюють можливості для виробництва високоякісної сільськогосподарської продукції, яка є ресурсною базою у харчовій, текстильній, шкіряній та інших галузях, підвищення позицій на світовому ринку, сталого соціально-економічного розвитку [1].

Україну часто називають аграрною країною і це не дивно – у 2008 р. частка сільського господарства у ВВП складала 7,5 %, у 2015 р. – 11,9 %, станом на середину 2018 р. з урахуванням переробки сільське господарство становило 16-17 % ВВП України. Середня врожайність пшениці в світі складає 3,3 т/га. У 2015 р. українські показники були вищі на 0,7 тон, у 2016 році врожайність становила 4,23 т/га, на 2018 рік – 4,11 т/га [2]. Із даних показників можна зробити висновок, що країна поступово переходить від екстенсивного до інтенсивного виробництва. Також відбудеться зростання доданої вартості, структурне оновлення економіки, збільшення питомої ваги експорту, розширення ринків збуту. Відновлення України після кризи вимагає впровадження інтенсивного напряму розвитку аграрного виробництва.

Нами проведено аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз розвитку сільського господарства України за допомогою SWOT-аналізу. Результати SWOT-аналізу подано у табл. 1.